

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 358/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Jánošikovou, Rooseveltova 6, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/13/2011

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/13/2011 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 723/2021-36 z 10. marca 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **300 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **570,76 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 358/2025 z 12. júna 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 29. apríla 2025, v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva

na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/13/2011, a to v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 723/2021 z 10. marca 2022 [právoplatný 23. marca 2022, pozn. (ďalej aj „nález ústavného súdu“)]. Ústavný súd vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie označených práv do právoplatnosti nálezu ústavného súdu odmietol ako neprípustnú z dôvodu prekážky *res iudicata* podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde. Sťažovateľka súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), ktoré začalo podaním žaloby ešte 28. januára 2011 a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo v napadnutom konaní vydané žiadne meritórne rozhodnutie, a to aj napriek opakovanému vysloveniu porušenia jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a uloženému príkazu konať (nálezy ústavného súdu č. k. I. ÚS 393/2017-33 z 9. októbra 2017 a č. k. III. ÚS 723/2021-36 z 10. marca 2022, pozn.). Sťažovateľka vyjadrila presvedčenie o nesprávnom postupe mestského súdu pri vykonávaní dokazovania a opakovanom umožnení zmeny žalobného petitu. Zároveň rozporuje dlhé časové úseky medzi jednotlivými súdnymi pojednávaniami (napríklad od 27. januára 2017 do 10. augusta 2020, nasledujúce pojednávanie sa uskutočnilo až 8. novembra 2021 a ďalších osem mesiacov uplynulo medzi pojednávaniami z 11. októbra 2022 a 12. júna 2023, pozn.), keď posledné súdne pojednávanie sa konalo 13. mája 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky sa predmet napadnutého konania nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou a aj napriek tomu dochádza nielen k zbytočným prieťahom, ale s ohľadom na celkovú dobu trvania aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Na podklade uvedeného odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Podľa podpredsedníčky mestského súdu sa v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu 25. apríla 2022 uskutočnilo súdne pojednávanie, ktoré mestský súd z dôvodu ďalších návrhov na dokazovanie odročil na 23. jún 2022 a po jeho uskutočnení stanovil pojednávanie na 11. október 2022 a na účel vypočutia súdneho znalca odročil termín na 30. január 2023. Znalec sa v deň pojednávania pre ochorenie COVID-19 ospravedlnil, a preto sa pojednávanie preložilo na 20. apríl 2023, z ktorého sa pre ochorenie COVID-19 sťažovateľka 19. apríla 2023 ospravedlnila, s tým, že nesúhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti a požiadala o jeho odročenie. Sťažovateľka sa ospravedlnila aj z nasledujúceho pojednávania (12. jún 2023, pozn.), a to z dôvodu potreby zabezpečenia si nového právneho zástupcu (mestský súd v uvedený deň mimo pojednávania vypočul súdneho znalca, pozn.), a z rovnakého dôvodu požiadala len deň pred ďalším

pojednáváním (nariadené na 12. október 2023, pozn.) o jeho odročenie, avšak mestský súd žiadosť neakceptoval a riadne pojednával. Následné pojednávania sa uskutočnili 25. januára 2024 a 13. mája 2024 s tým, že nový termín najskôr mestský súd odročil na neurčito a 8. novembra 2024 určil pojednávanie na 30. január 2025, ktoré sa z dôvodu dočasnej práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročilo na neurčito a nový dátum pojednávania bol stanovený na 30. apríl 2024. Podpredsedníčka mestského súdu poukázala na skutočnosť, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť len jeden deň pred nariadeným termínom pojednávania, na ktorom sa vzhľadom na dovtedajší priebeh konania dôvodne predpokladalo vyhlásenie rozhodnutia, ku ktorému aj došlo. Zároveň upozornila na viac ako 2 000- stranovú rozsiahlosť spisového materiálu a rozporovala tvrdenie sťažovateľky, aby sa pri určovaní finančného zadost'učinenia zohľadnili vynaložené náklady právneho zastúpenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Keďže čl. 6 ods. 1 dohovoru obsahuje nielen právo na spravodlivé súdne konanie, ale aj jeho parciálne súčasti, *exempli causa* právo na verejné prerokovanie veci či prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ústavný súd pristúpil k ústavnoprávnemu prieskumu v intenciách sťažnostného návrhu a sťažnostnej narácie, t. j. posudzoval osobitne porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny, a to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 304/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložit'osť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (I. ÚS 239/2021, III. ÚS 643/2024). Na strane druhej je nutné rezultovať istú mieru skutkovej

zložitosti, a to práve s prihliadnutím na rozsah súdneho spisu (viac ako 2 000 listov). Ústavný súd však pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, III. ÚS 547/2023).

10. K predĺženiu doby trvania napadnutého konania čiastočne prispela aj samotná sťažovateľka, a to najmä počas roka 2023, keď opakovane žiadala o odročenie už stanovených termínov pojednávania (bod 4 tohto nálezu, pozn.), a preto nie je možné akceptovať ani jej sťažostnú naráciu, ktorou namieta postup mestského súdu pri nariadovaní súdnych pojednávania v uvedenom období. Z obsahu súdneho spisu sú zrejmé aj obsiahle podania sťažovateľky pozostávajúce z jej vyjadrenia a listinných dôkazov, ktoré mestskému súdu predložila deň pred pojednávaním nariadeným na 25. január 2024 (č. l. 1504 až č. l. 1676, pozn.) a obdobne aj v deň pojednávania 13. mája 2024 doručila písomnosti nachádzajúce sa v súdnom spise od č. l. 1742 po č. l. 1840. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že doplnenie návrhu, zmeny návrhu, procesné návrhy a podobne sú síce legitímnou procesnou aktivitou účastníka konania (strany sporu), avšak je potrebné rešpektovať, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, pričom zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani v neprospech štátneho orgánu konajúceho vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, II. ÚS 481/2017, I. ÚS 20/2023, I. ÚS 199/2023). Sťažovateľka nerešpektovala ani sudcovskú lehotu, keď ju mestský súd na pojednávaní 25. januára 2024 vyzval, aby v lehote 20 dní jej právna zástupkyňa predložila písomné vyjadrenie k jednotlivým položkám patriacim do BSM, keďže vyjadrenie bolo súdu doručené až 2. mája 2024. Pozornosti ústavného súdu neuniklo ani správanie sťažovateľky, na ktoré upozornila aj podpredsedníčka mestského súdu, keď sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť len jeden deň pred nariadeným termínom pojednávania (30. apríla 2025, pozn.), hoci predvolanie na pojednávanie bolo právnej zástupkyne sťažovateľky doručené 27. marca 2025 a vedomosť o dôvodnej prezumpcii vyhlásenia meritórneho rozhodnutia na najbližšom pojednávaní je zrejmá aj z obsahu žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľky z 8. októbra 2024 o nariadenie termínu pojednávania na účel vyhlásenia rozsudku (č. l. 1875, pozn.).

11. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že v období po vydaní nálezu ústavného súdu mestský súd síce v roku 2022 a 2023 priebežne nariadil termíny súdnych pojednávania (bližšie bod 4 tohto nálezu, pozn.), avšak po zmene petitu (písomným podaním žalobcu doručeným mestskému súdu 16. októbra 2023, ktorým žalobca aktualizoval výšku pasív patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov pozn.) v roku 2024 uskutočnil len dve súdne pojednávania (25. januára 2024 a 13. mája 2025, pozn.), na ktorých vykonal dokazovanie, z ktorého vychádzal aj pri vydaní meritórneho rozhodnutia, avšak ďalšie pojednávanie nariadil (aj vzhľadom na právny zástupcami na pojednávaní oznámené plánované letné dovolenky, pozn.) až po tom, ako právna zástupkyňa sťažovateľky 8. októbra 2024 požiadala o nariadenie termínu pojednávania, a to pokynom zákonnej sudkyne z 8. novembra 2024, na 30. január 2025. Z dôvodu dočasnej práceneschopnosti zákonnej sudkyne (ako objektívnej skutočnosti) sa plánované pojednávanie 29. januára 2025 odročilo na neurčito a zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania 11. marca 2025 na 30. apríl 2025, na ktorom vyhlásila aj rozsudok a sťažovateľku z titulu vyrovnania podielu zaviazala zaplatiť žalobcovi 20 183,41 eur v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku, žiadnemu z účastníkov nepriznala nárok na náhradu trov konania a štátu priznala nárok na náhradu trov konania

(v súvislosti s vyplatenou znaleckou odmenou ustanovenému znalcovi, pozn.), a to od každého účastníka vo výške 50 %.

12. V tomto ohľade ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (IV. ÚS 396/04, I. ÚS 361/2022).

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd primárne poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020)]. K vysloveniu porušenia práva na spravodlivé súdne konanie z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *In concreto*, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy) môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietáhov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia, že (i) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a (ii) intenzita zbytočných prietáhov vo svojej podstate znamená úplné zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS , p49/04, III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní.

15. Napriek tomu, že celková dĺžka napadnutého konania nie je s ohľadom na predmet konania akceptovateľná, čo ústavný súd zohľadnil v rámci posudzovania zásahu do práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, z obsahu súdneho spisu vyplýva, že existenciu zbytočných prietáhov zapríčinila aj sťažovateľka (bližšie aj body 18 a 19 nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 393/2017 z 9. októbra 2017, bod 7 nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 723/2021 z 10. marca 2022 a bod 10 tohto nálezu, pozn.). Navyše, mestský súd v prejednávanej veci rozhodol rozsudkom č. k. K2-43C/13/2011-2028 z 30. apríla 2025, ktorý zákonná sudkyňa, hoci v opakovane predĺženej lehote (najskôr do 18. júna a potom do 30. júna 2025, pozn.), písomne 25. júna 2025 vyhotovila. Ústavný súd preto nezistil naplnenie podmienok na vyslovenie záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. nezistil pochybenia takej intenzity, ktoré by umožňovali rezultovať záver o porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd v tejto časti

sťažnosti nevyhovel [§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Keďže predmetný príkaz bol v napadnutom konaní uložený nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 393/2017 z 9. októbra 2017 ešte okresnému súdu a tento je povinný rešpektovať aj mestský súd, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde *a contrario* (bod 4 výroku tohto nálezu)]. Jedným dychom však dôrazne akcentuje, že príkaz ústavného súdu všeobecnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov nemá charakter odporúčania. Nerešpektovanie takéhoto príkazu spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj sponchybňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022, č. 16/2022 ZNaU).

17. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur. Vzhľadom na konštatovaný nesústredený postup mestského súdu, príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie priznané už predošlými nálezmi ústavného súdu (3 200 eur, pozn.), ako aj správanie sťažovateľky (bod 10 tohto nálezu, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 300 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Ústavný súd sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, rešpektujúc pritom viazanosť petitom ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde), priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume uplatnenej v sťažnostnom návrhu, t. j. dvakrát po 270,54 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur; spolu 570,76 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa si však náhradu trov konania vyčíslili nesprávne, keď za jeden úkon právnej služby si uplatnili tarifnú odmenu len 270,54 eur a správne je 371 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu